

Bullerfria områden i Skåne

Ett samarbetsprojekt

Vägverket

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Uppdragsorganisation

Beställare:	Vägverket Region Skåne	Länsstyrelsen Skåne
Projektansvarig:	Jennica Sjöstedt	Mats Davidsson
Handläggare:	Kristna Rundcrantz	Alicja Svensson
Telefon:	044-19 50 00	044/040 25 20 00
Postadress:	Box 543	Kungsgatan 13
	291 25 Kristianstad	205 15 Malmö
Besöksadress:	Björkhemsvägen 17	
Konsult/ Projektsamordnare:	Scandiaconsult Sverige AB	
Uppdragsansvarig:	Annette Bengtsson	
Handläggare:	Kristina Hermansson	
Granskare:	Ylva Pålstam	
Telefon:	040-10 54 00	
Adress:	Stora Varvsgatan 11 N	
	211 19 Malmö	

Scandiaconsults uppdragsnummer: 715242

o:\64mas\7152xx\715242\t_txt\del1rapport_1010.doc

Buller är ett samhällsproblem. Många människor känner sig störda av olika ljud från exempelvis biltrafik, flygtrafik, fläktar och skjutbanor.

Det har blivit svårare att hitta den rofyllda tystnaden. Bullerfria områden håller på att bli en bristvara, inte minst i Skåne.

Syfte

Denna rapport beskriver Vägverkets och Länsstyrelsens arbete med att kartlägga bullerfria områden i Skåne.

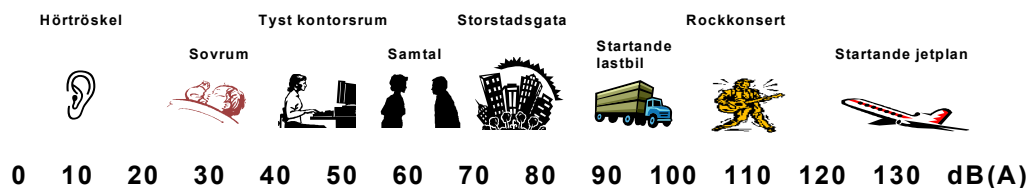
Rapporten visar exempel på hur kunskapen om trafikens bullerutbredning kan användas i den kommunala och regionala planeringen och ger förslag till det fortsatta arbetet med bullerfria områden.

Vad är tystnad och buller?

Hörseln är ett sinne som är vaksamt hela tiden. När vi minns och ska beskriva en upplevelse spelar ljuden en stor roll. Ljudmiljön är en viktig del av våra upplevelser inte minst i natur- och kulturmiljöer och i samband med friluftsliv och rekreation. Från våra bullriga vardagsmiljöer söker vi stillhet på fritiden. En stor del av befolkningen går på skogspromenader, åker skidor, fiskar, badar och så vidare - tystnaden är en viktig del av upplevelsen, eller snarare frånvaron av oönskade ljud; buller. För vi vill ju höra fågelsången, lövprasslet och vågbruset. Dessa ljud gör vår vistelse i naturen rikare. Eftersom buller är ett önskat ljud varierar upplevelserna från person till person.

I områden dit människor söker sig för att studera exempelvis fågel- och djurliv påverkas inte bara människornas upplevelse av bullret utan studier har också visat att vissa fåglar är känsliga för buller.

I värdefulla kulturmiljöer innebär påträngande samhällsbuller ("fel ljud") att den historiska närvarokänslan, känslan av att uppleva historiens vingslag, kan spolieras. Samtidigt har dessa miljöer historiskt sett inte varit tysta.

Figuren visar ljudnivåer i relation till olika platser och händelser.

Buller och olika intressen

I denna rapport finns sex kartor som visar trafikbullerutbredningen i Skåne kontra utvalda värden som exempelvis riksintressen för kulturmiljö och friluftsliv.

Trafikbuller utgör en betydande del av samhällsbullret. År 2000 gjordes därför en kartläggning av flygbuller och 2001 gjordes en kartläggning av buller från väg och järnväg, se **karta 1**. Beräkningarna är grova och bör användas med försiktighet eftersom exempelvis endast de statliga vägarna är inkluderade och ingen hänsyn har tagits till eventuella skärmar i form av t.ex. naturliga topografiska variationer. Vidare kan till exempel klimatet och markens akustiska egenskaper medföra stora variationer. Bullermaterialet visar enbart trafikbullerkällor i Skåne. En stor bullerkälla som påverkar de västra delarna av Skåne är den danska flygplatsen i Kastrup. Att Kastrup *inte* finns med som bullerkälla ger delvis en felaktig bild av bullerstörningen på vissa platser. Samtidigt är de områden som är störda av Kastrup redan starkt påverkade av trafikbuller i Skåne. Materialet bedöms dock vara ett bra underlag för fortsatta studier.

Materialet finns tillgängligt hos Länsstyrelsen dels som en rapport och dels i digitalt format som shape-filer (som kan användas i GIS-programmet ArcView). Noggrannheten i indata och beräkningsmetodik medför att kartmaterialet ej bör förstöras till en större detaljeringsnivå än 1:100 000.

Karta 1 redovisar vilka områden som översiktligt beräknas ha en ekvivalent ljudnivå över 30 dBA (ekvivalent betyder medelljudnivå under en given tidsrymd, exempelvis ett dygn). På kartan redovisas även vilka områden

som har en ekvivalent ljudnivå över 40 dBA. Områden med ljudnivåer mellan 30 och 40 dBA kan vara intressant att beakta i de mer högexploaterade områdena där avstånden till ”30dBA-områdena” är förhållandevis stora.

På **karta 2A** sätts trafikbullret i jämförelse med riksintressen för naturvård, Natura 2000-områden, nationalparker och naturreservat. Karta 2A visar att en stor del av Skånes naturområden som är av riksintresse, Natura 2000-områden eller naturreservat är påverkade av trafikbuller. Det är områdena kring de stora städerna Malmö, Lund och Helsingborg samt vid flygplatserna i Sturup, Ljungbyhed och Ängelholm som är mest drabbade. Det är ett konstaterande att dessa områden är närliggande naturområden för den största delen av Skånes befolkning. **Karta 2B** visar jämförelsen trafikbuller och områden som är utpekade för sina höga värden för rekreation och naturvärden. Områdena är regionalt framtagna i samarbete med Skånes kommuner. Region Skånes grönstrukturplan (strategi för en grön struktur i Skåne) och den ger ett liknande resultat som karta 2A. Grönstrukturplanen, som kommer att vidare bearbetas, syftar till att bevara och binda samman grönstrukturen i Skåne, samt att minska barriäreffekter för flora och fauna.

Karta 3 redovisar trafikbullerutbredningen över de områden som är av riksintresse för friluftsliv. Det vore intressant att komplettera denna bild med de tätortsnära naturområdena för friluftsliv enligt Länsstyrelsens pågående projekt ”Skydd av tätortsnära naturområden för friluftsliv i Öresundsregionen Skåne, remisshandling juni 2003” men det har dock inte inrymts inom detta projekt. Karta 3 visar att

områdena av riksintresse för friluftslivet i närheten av Malmö, Lund och Ängelholm, Båstad är påverkade av trafikbuller medan områdena vid Kristianstad och på Österlen inte är särskilt bullerstörda. En stor anledning till att områdena av riksintresse för friluftslivet vid ovanstående områden är störda är bullret från flygplatserna Sturup, Ljungbyhed och Ängelholm.

Riksintressena för kulturmiljö jämförs med trafikbullerspridningen på **karta 4**. Kulturmiljö kan ha olika karaktär, allt från en medeltida bystruktur till ett väl bevarat industriområde från 1900-talet. Det är därför inte lika lätt att peka ut områden med riksintressen för kulturmiljön där bullerstörningen är särskilt besvärande. Vidare kan man notera att det till en kulturmiljö kan höra en sorts ljud (buller), men att typen av buller har förändrats. Generellt sett hör sådana ”moderna ljud” som vägtrafik-, tågtrafik- och flygtrafikbuller inte hemma i kulturmiljön. Karta 4 visar att många riksintressen för kulturmiljön rent ytmässigt är bullerstörda men det är svårt att göra en mer specifik bedömning utan djupare analys.

Användningsområden

Resultaten enligt ovan kan användas i den kommunala och regionala planeringen. Exempelvis i samband med översiktsplaneringen. Kommer ny infrastruktur att ligga inom den befintliga bullerutbredningen eller kommer bullerfria områden att tas i anspråk.

Det finns inga områden där man kan vara säker på att aldrig få höra någon form av samhällsbuller. Överflygande plan kan alltid förekomma. Någon total bullerfrihet kan därför inte uppnås. För att ett område skall bli attraktivt krävs att det kan erbjuda något mer än tystnad. I industriområdet kan det vara ganska tyst en söndagsmorgon, men vi vill inte ha picknick där.

Många människor nöjer sig med att utnyttja naturen och kulturen i sin närmiljö. Det är därför viktigt att de rekreatiomsområden som finns nära tätorterna bevaras och utvecklas, så att de kan erbjuda en upplevelserik och trivsamt miljö. Vilket bakgrundsbuller som kan accepteras får diskuteras från plats till plats.

I nationalparker och annan skyddad natur bör man eftersträva bullerfrihet. Syftet med nationalparker är att bevara ett större sammanhängande område av viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick (Miljöbalken 7 kap 2§) och det innebär oftast områden utan buller.

Fortsatt arbete

Hittills har arbetet med de bullerfria områdena koncentrerats på att översiktligt kartlägga trafikbuller som står för en stor del av bulleralstringen i samhället. Men eftersom bullerfria områden håller på att bli en bristvara, inte minst i Skåne, bör arbetet fördjupas. Som en fortsättning planerar Länsstyrelsen och Vägverket att initiera ett eller två pilotprojekt som syftar till att bevara bullerfria områden. Det skulle vara intressant att studera antingen ett exploateringsprojekts inverkan på bullersituationen och/eller ett natur-, kulturområde eller område för friluftsliv som enligt de översiktliga beräkningarna ovan är fritt från buller.

Vid värdering av bullerfria områden bör bland annat följande beaktas:

- *Frihet från buller i områden för friluftsliv och rekreation samt för natur- och kulturområden.*
- *Geografisk lokalisering.* Bullerfria områden nära större tätorter bör vara attraktiva.
- *Tillgänglighet.* Ett lättillgängligt bullerfritt område bör ha större värde än ett svårtillgängligt.
- *Avstånd.* Är det långt mellan bullerfria områden bör dessa värderas högre.
- *Storlek.* Ett större område är mindre känsligt för vädrets påverkan på ljudutbredningen.

I pilotprojekten och/eller andra projekt kan arbetet med de bullerfria områdena exempelvis inledas med en diskussion om vilka ljud som hör hemma och inte hör hemma i det studerade området. Därefter bör de största bullerkällorna identifieras och översiktligt beräknas. Övriga relevanta bullerkällor kan beräknas eller mätas om så krävs. För att

hitta de områden som är bullerfria idag räcker det att inventera ”mindre” bullerkällor i de områden som inte redan täcks av ”större” bullerkällor. Ibland kan det dock vara intressant att studera vad som händer om man tar bort en större bullerkälla.

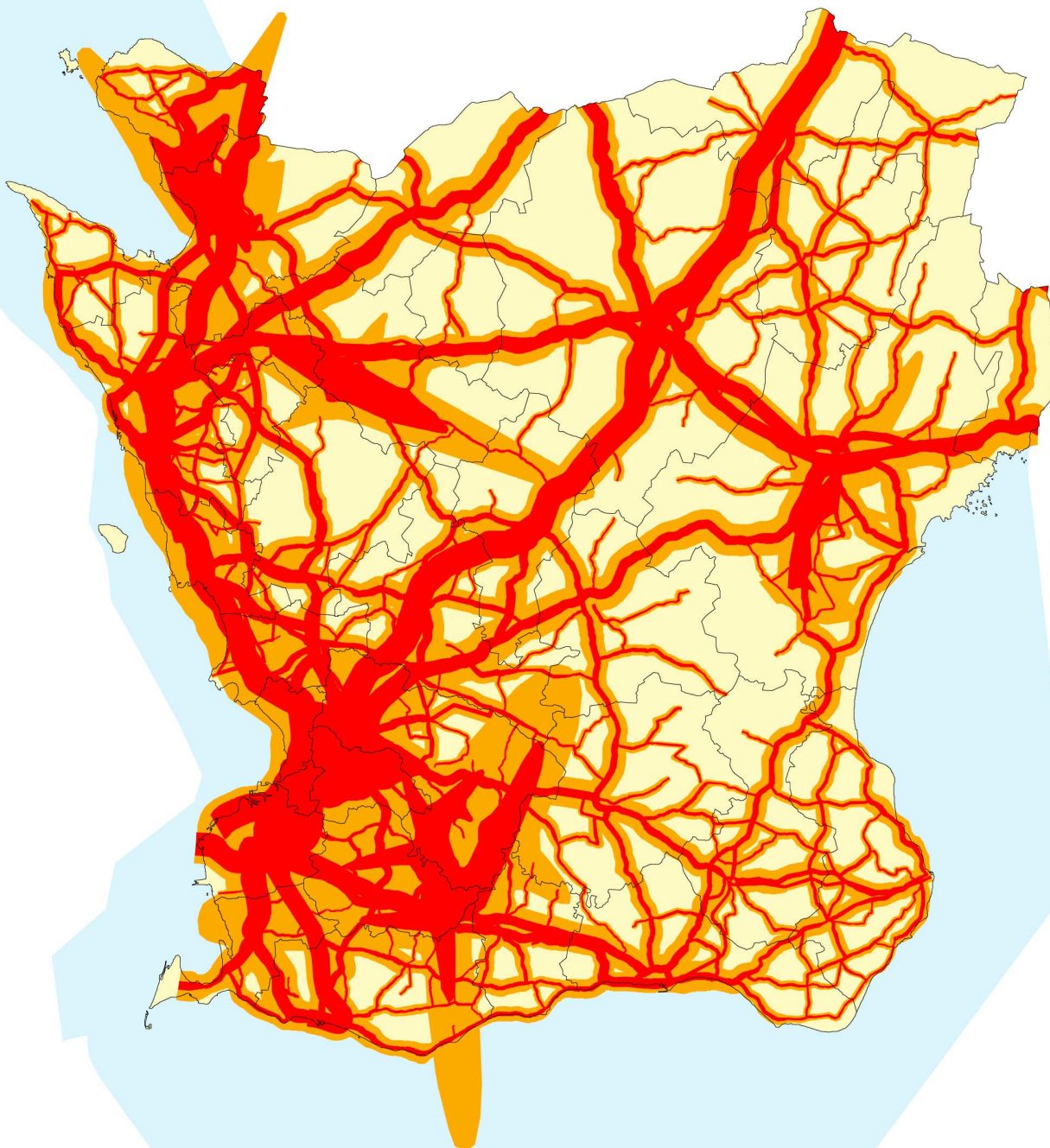
Lästips

- Handlingsplan mot buller (1993) Tor Kihlman SOU 1993:65
- Ljudkvalitet i natur- och kultur miljöer – förslag till mått, mätetal och inventeringsmetod (2002-12-18) Bulleransvariga myndigheter, samverkansgruppen. (Kan laddas hem från Naturvårdsverkets hemsida www.environ.se)
- Miljötillståndet i Skåne, årsrapport 2001, sidan 24-25, Länsstyrelsen i Skåne län.
- Planera för en god ljudmiljö – en första vägledning (2000) Boverket, Dick Larsson.
- RTI-planen, remissversion, Vägverket Region Skåne.
- Stora opåverkade områden, rapport från Länsstyrelsen i Skåne län.
- Strategi för en grön struktur i Skåne, remisshandling, Region Skåne

Bullerfria områden i Skåne

Lägesrapport

Copyright Lantmäteriverket 1998. Ur Röda kartan och Vägdatbanken (VDB) Dnr: L 1999/139

Karta 1 Buller från väg, järnväg och flygtrafik

Områden med en bullernivå över 40 dBA

Områden med en bullernivå mellan 30 och 40 dBA

Ett samarbetsprojekt

Vägverket

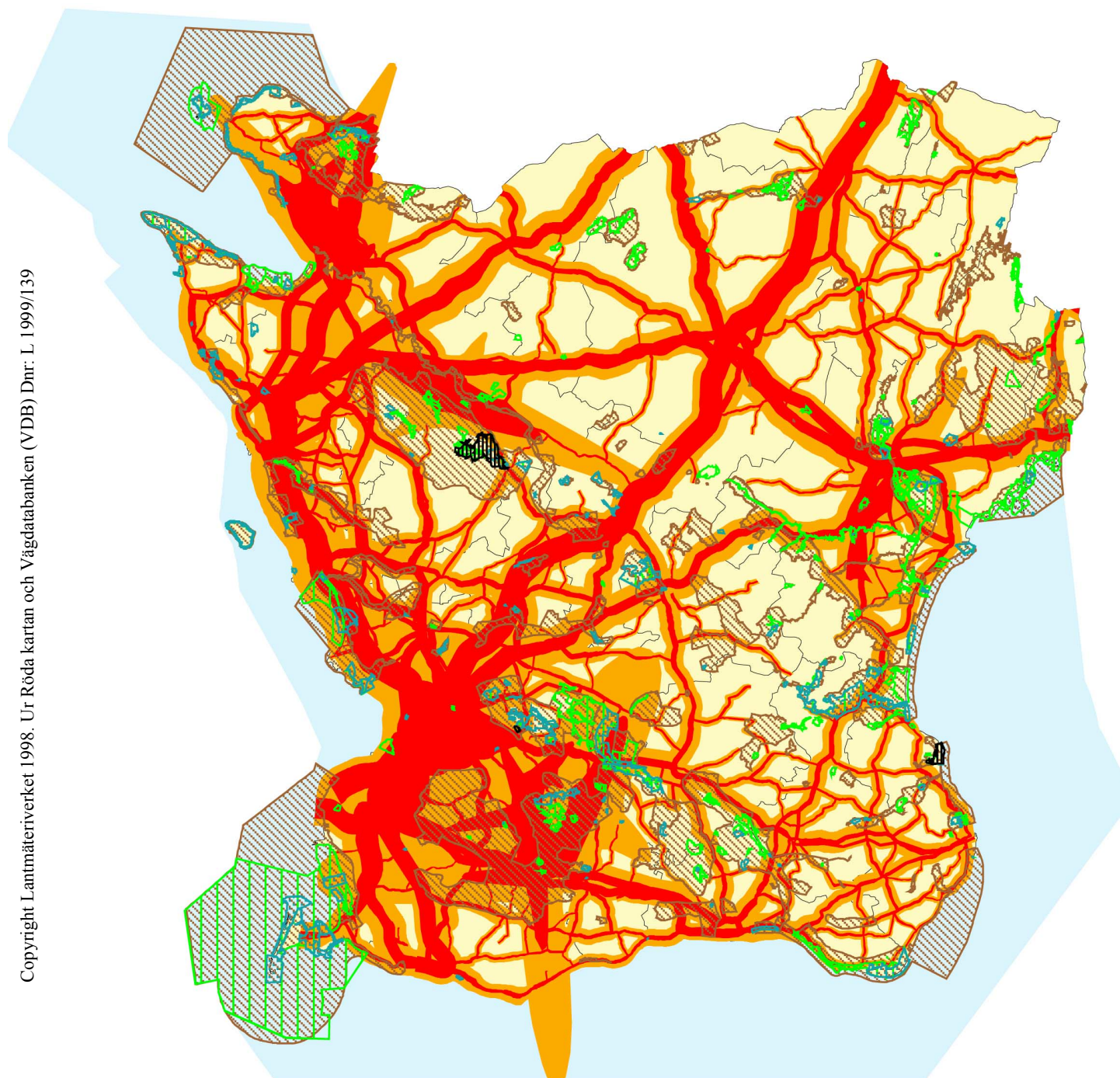

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Bullerfria områden i Skåne

Lägesrapport

Copyright Lantmäteriverket 1998. Ur Röda kartan och Vägdatbanken (VDB) Dnr: L 1999/139

Karta 2A Jämförelse bullerutbredning och riksintressen för naturmiljön, Natura 2000, nationalparker och naturreservat

Områden med en bullernivå över 40 dBA

Områden med en bullernivå mellan 30 och 40 dBA

Områden av riksintresse för naturmiljön

Natura 2000-områden

Naturreservat

Nationalparker

Ett samarbetsprojekt

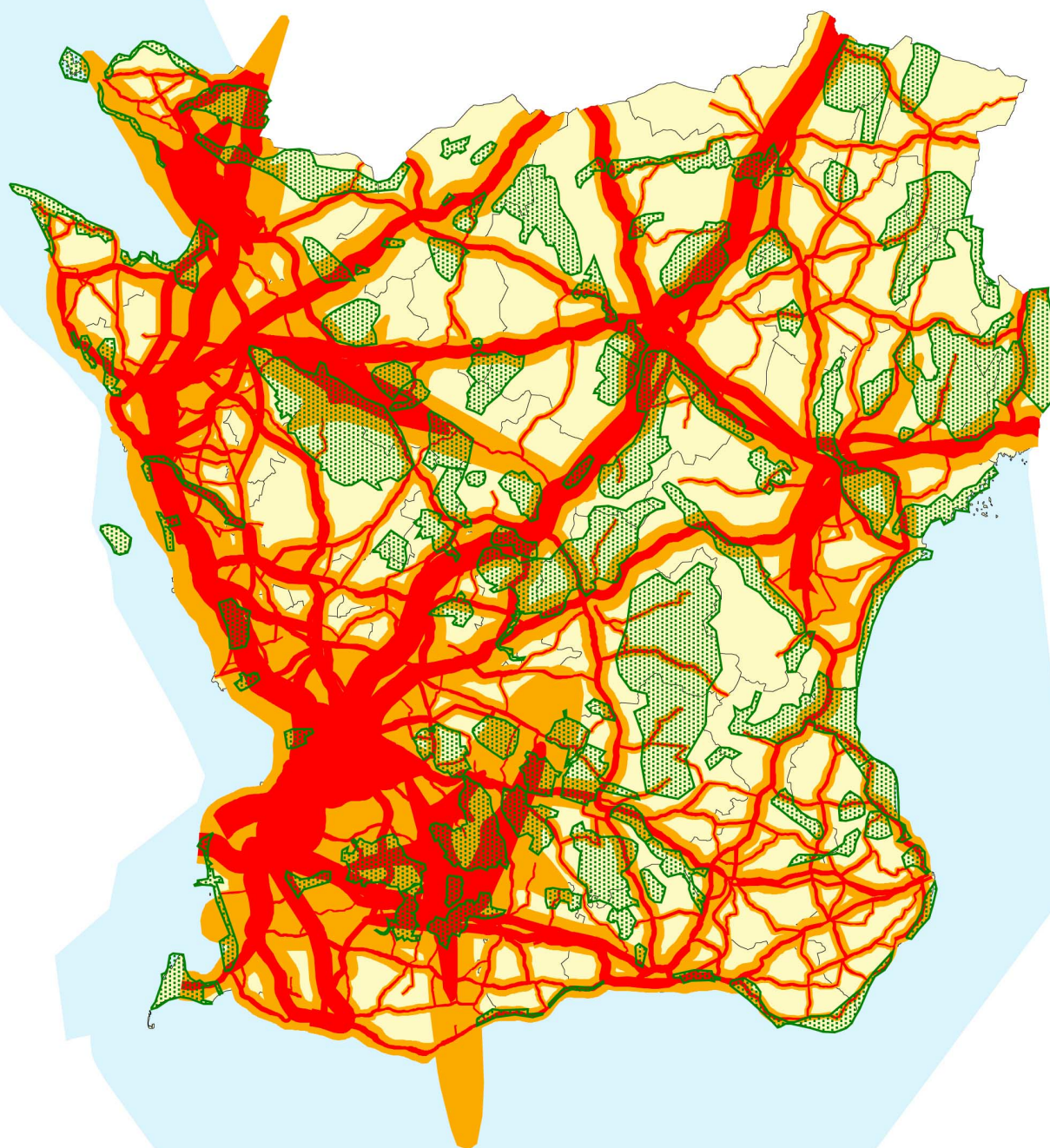
Vägverket

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Bullerfria områden i Skåne Lägesrapport

Copyright Lantmäteriverket 1998. Ur Röda kartan och Väg databanken (VDB) Dnr: L 1999/139

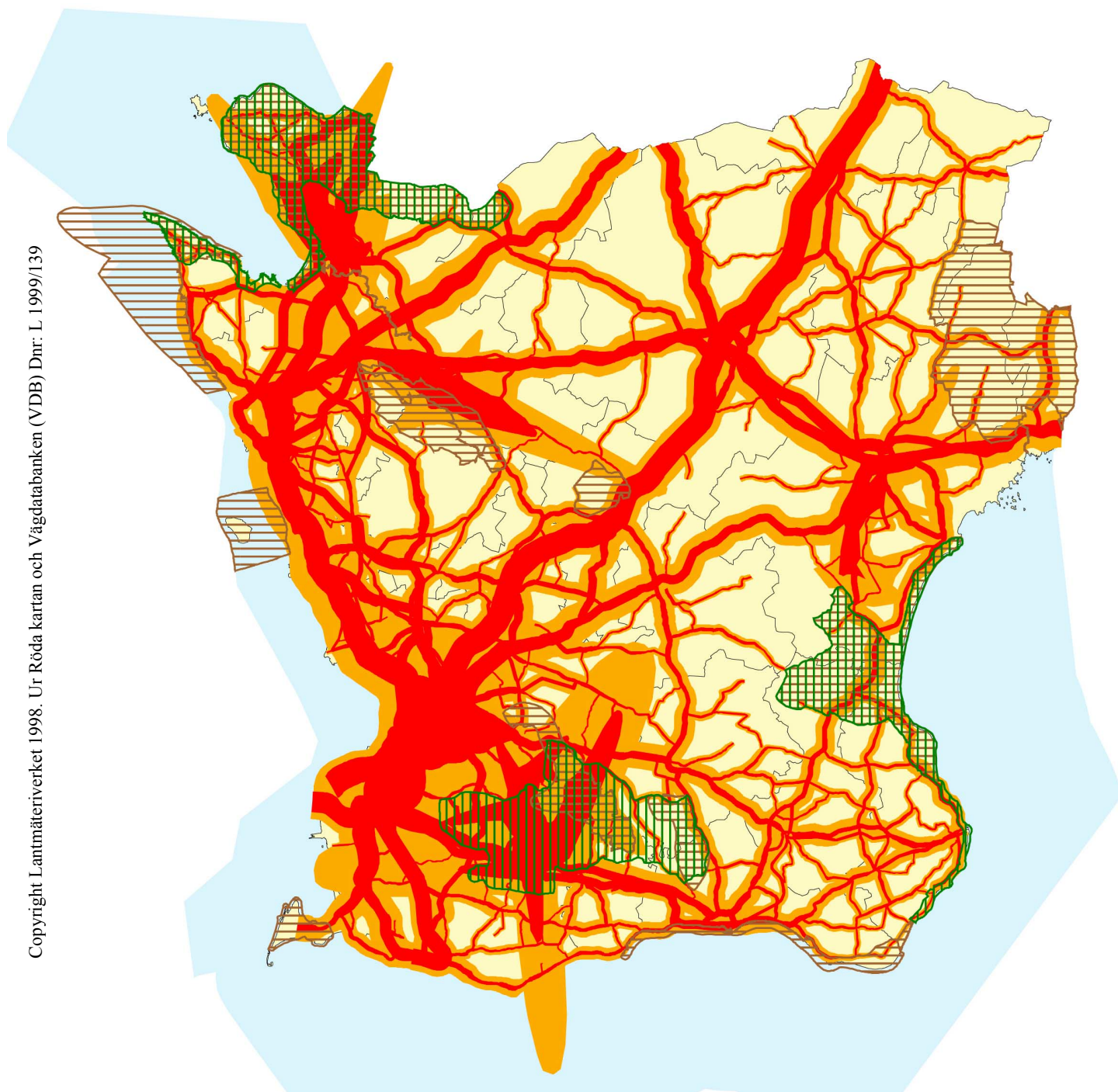
Karta 2B Jämförelse bullerutbredning och Region Skånes remissupplaga av Grönstrukturplanen

- Områden med en bullernivå över 40 dBA
- Områden med en bullernivå mellan 30 och 40 dBA
- Områden med stora rekreations- och naturvärden

Ett samarbetsprojekt

Bullerfria områden i Skåne Lägesrapport

Copyright Lantmäteriverket 1998. Ur Röda kartan och Vägdatabanken (VDB) Dnr: L 1999/139

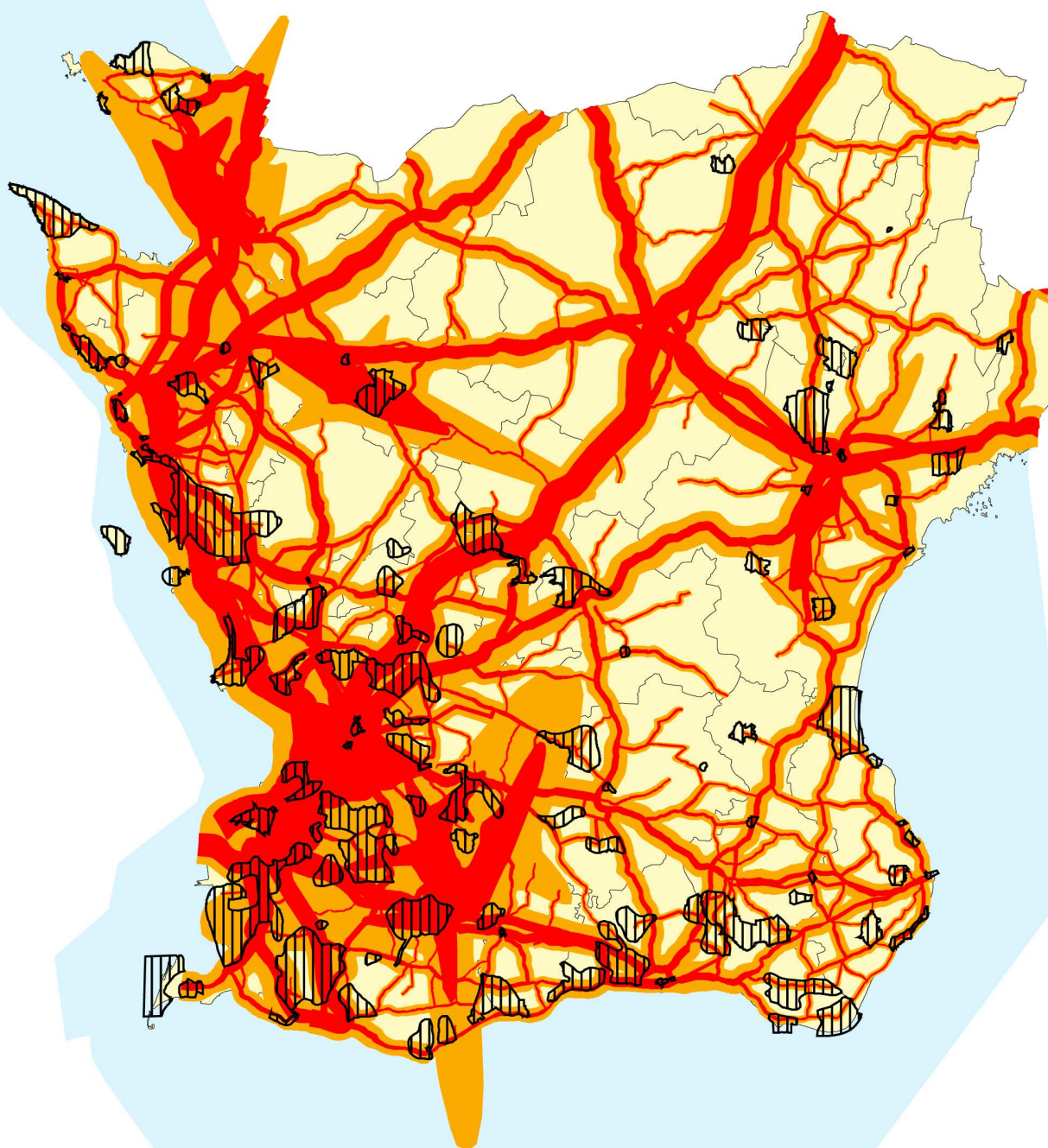
Karta 3 Jämförelse bullerutbredning och riksintressen för friluftslivet

- Områden med en bullernivå över 40 dBA
- Områden med en bullernivå mellan 30 och 40 dBA

- Områden av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap 6 § Miljöbalken
- Områden av riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap 2 § Miljöbalken

Bullerfria områden i Skåne Lägesrapport

Copyright Lantmäteriverket 1998. Ur Röda kartan och Vägdatabanken (VDB) Dnr: L 1999/139

Karta 4 Jämförelse bullerutbredning och riksintressen för kulturmiljön

